

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 29. mai 2018
(OR. en)

9507/18

RECH 241
COMPET 384

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	29. mai 2018
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	8940/1/18 REV1 RECH 183 COMPET 310
Teema:	Nõukogu järeldused, mis käsitlevad teadmiste ringluse kiirendamist ELis

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele lisas nõukogu järeldused ELis teadmiste ringluse kiirendamise kohta, mille nõukogu 29. mail 2018 toimunud 3620. istungil vastu võttis.

NÕUKOGU JÄRELDUSED,

MIS KÄSITLEVAD TEADMISTE RINGLUSE KIIRENDAMIST ELIS

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE,

- et liidu üks eesmärke on tugevdada oma teaduslikke ja tehnoloogilisi aluseid, luues Euroopa teadusruumi, kus teadlased, teaduslik teave ja tehnoloogia vabalt liiguvad;
- Euroopa Ülemkogu 13.–14. märtsi 2008. aasta kohtumise järeldusi, milles kutsuti liikmesriike ja ELi üles kõrvaldama takistused teadmiste vabalt liikumiselt, luues nn viienda vabaduse¹;
- oma 29. mai 2015. aasta järeldusi, milles käsitletakse avatud, andmemahukat ja võrgustatud teadustööd kiirema ja laiema innovatsiooni hoogustajana² ning milles nõukogu leiab, et teadusandmete avatus võiks veelgi suurendada riikliku rahastamise tõhusat kasutust, ning toonitab, et andmete muutmine leitavaks, kättesaadavaks, hinnatavaks, taaskasutatavaks ja ristkasutatavaks suurendaks märkimisväärselt innovatsioonipotentsiaali ja looks uusi ettevõtlusvõimalusi;

¹ 7652/1/08

² 9360/15

- oma 27. mai 2016. aasta järeldusi avatud teaduse süsteemile ülemineku kohta,³ milles nõukogu tunnistab, et avaliku sektori rahastatud teadusuuringute tulemustele juurepääsu takistavad tarbetud õiguslikud, organisatsioonilised ja finantsalased takistused tuleks võimalikult suures ja asjakohases ulatuses kõrvaldada, et saavutada optimaalne teadmiste jagamine, võttes vajaduse korral arvesse vajadust tulemusi kasutada; milles nõukogu rõhutab, et teadusandmete optimaalse taaskasutamise põhimõtte peaks olema „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“; ning milles rõhutatakse, kui tähtis on tagada teadustaristute pikaajaline jätkusuutlikkus, ning kutsutakse üles koostama sihipärane tegevuskava;
- oma 27. mai 2016. aasta järeldusi „Seitsmes raamprogramm ja tulevikuväljavaated: teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavad investeeringud majanduskasvu, töökohtade loomise ja ühiskondlike probleemide lahenduste toetamiseks“,⁴ milles tunnistatakse, et komisjon ja liikmesriigid peaksid püüdlema muude ELi vahendite parema kasutamise poole, et toetada teadusuuringute ja innovatsiooni alaseid projekte ning tegelema järel etapil teadustulemuste kasutamisega turukõlblike toodete, teenuste ja sotsiaalse innovatsiooni jaoks;
- oma 27. mai 2016. aasta järeldusi teadusuuringute ja innovatsioonisõbraliku õigusloome kohta⁵;
- oma 29. novembri 2016. aasta järeldusi meetmete kohta, mille eesmärk on toetada karjääri alustavaid teadlasi, suurendada teaduskarjääri atraktiivsust ning soodustada investeerimist inimpotentsiaali teadus- ja arendustegevuses,⁶ milles nõukogu rõhutab vajadust varustada uued teadlaste põlvkonnad asjaomaste oskustega, asetades rõhu digitehnoloogiate kasutamisele, ettevõtlusele ja teadmussiirdele, samuti teaduse usaldusväärsusele ja avatud teadusele;

³ 9526/16

⁴ 9527/16

⁵ 9510/16

⁶ 15013/16

- oma 1. detsembri 2017. aasta järeldusi „Programmi „Horisont 2020“ vahehindamisest üheksanda raamprogrammi suunas“,⁷ milles nõukogu rõhutab, kui oluline on teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste levitamine ja tulemuslik kasutamine; tunnistab, et Euroopa konkurentsivõime sõltub uute ideede ja teadmiste aktiivsest ringlusest, ning rõhutab erinevate ELi rahastamisvahendite parema omavahelise koostoime tähtsust;
- Euroopa teadusruumi ja innovatsiooni komitee (ERAC) 7. juuli 2017. aasta arvamust, mis käsitleb programmi „Horisont 2020“ vahehindamist ja järgmise raamprogrammi ettevalmistamist,⁸ milles ERAC tunnistab raamprogrammide mõju paljudes valdkondades teadusest ühiskonnani ja ettevõtlusest kultuurini, kuid leiab ka, et Euroopas täheldatud nn tootlikkuse paradoks⁹ on osaliselt tingitud innovatsiooni aeglasest levikust ühiskonda;
- komisjoni 11. jaanuari 2018. aasta teatist „Programmi „Horisont 2020“ vahehindamine: ELi teadusuuringute ja innovatsiooni mõju maksimeerimine“¹⁰, milles rõhutatakse vajadust toetuda programmi „Horisont 2020“ raames loodud teaduspublikatsioonide ja andmete laiemale teaduskogukonnale ja avalikkusele kättesaadavaks tegemisel tehtud edusammudele;
- innovaatorite kõrgetasemelise rühma soovitusi Euroopa Innovatsiooninõukogu loomise kohta, milles rõhutatakse seda, kui oluline on võimaldada teadmiste kiiremat kasutuselevõttu;
- komisjoni, Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi (ESFRI) ja muude asjaomaste sidusrühmade panust teadustaristute pikaajalist jätkusuutlikkust käsitlevatesse aruteludesse ning võtab teadmiseks prioriteetsete meetmete teemalised arutelud eesistujariik Bulgaaria juhtalgatuse konverentsil „Teadustaristud pärast 2020. aastat – jätkusuutlik ja tõhus ökosüsteem teaduse ja ühiskonna jaoks“;

⁷ 15320/17

⁸ EUCO 1207/17.

⁹ Euroopa Komisjon: *The economic rationale for public R&I funding and its impact*, 2017

¹⁰ 5271/18

Teadmussiire teaduse ja innovatsiooni mõju maksimeerimiseks

1. LEIAB, et EL peab täiel määral ära kasutama enda loodud asjakohaseid teaduslikke ja tehnoloogilisi teadmisi ning tagama teaduse ja innovatsiooni projektide tulemuste tõhusama jõudmise ühiskonda ja tööstussektorisse, et maksimeerida teadusesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute mõju ning veelgi suurendada raamprogrammi ELi lisaväärtust; RÕHUTAB, kui oluline on toetada alusuuringuid ning koostööalaseid teaduse ja innovatsiooni projekte ja innovatsiooni, eelkõige selleks, et anda alus uutele lahendustele ja tugevdada Euroopa innovaatilist jõudu, samuti toetada alt üles suunatud astmelist ja murrangulist innovatsiooni ja teadustegevust, sealhulgas VKEde puhul;
2. KUTSUB komisjoni ÜLES töötama järgmise raamprogrammi jaoks välja järelevalve- ja hindamisraamistiku, mis võimaldab jälgida edusamme programmi tasandil mõju saavutamise suunas lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis; ON SEISUKOHAL, et mõju ja innovatsiooni soodustamisele suunatud lähenemisviisi tuleks vastavalt iga vahendi eripärale kohandada;
3. TUNNISTAB, et teadmiste ringlus ja ülekanne on tõhusa Euroopa teadusruumi jaoks äärmiselt oluline; RÕHUTAB, kui tähtsad on uudishimul põhinevad eesliini teadusuuringud murrangulise teaduse ja innovatsioonikapitali edasiarendamiseks; MÄRGIB sellega seoses Euroopa Teadusnõukogu tähtsat rolli selliste teadusuuringute katalüsaatorina ning Marie Skłodowska-Curie meetmete panust teadmiste ringlusse ja ülekandesse ELis; ERGUTAB komisjoni viimati nimetatud meetmeid veelgi tugevdama, toetades teadlaste tipptaset ja teadmiste ringlust ELis;

4. KUTSUB liikmesriike ÜLES suurendama jõupingutusi, et uurida teadmiste ülekande parimaid tavasid ja neid vahetada, nt optimeerides innovaatorite ja kodanike juurdepääsu riiklikele ja piirkondlikele teaduse ja innovatsiooni programmidele ning suurendades akadeemiliste ja äriühingute koostööd; TULETAB MEELDE, et ettevõtjate, sealhulgas VKEd, ja teadusasutuste vahelised sidemed on olulised turul rakendamise ja kasutuselevõtmise seisukohast ning selleks, et muuta teadmised uuteks toodeteks ja teenusteks, ning et teadus- ja kooolitus- ning innovatsioonikeskuste loomine, laiendamine ja omavaheline ühendamine kogu ELis võiks tugevdada innovatsiooni ökosüsteemi; TULETAB MEELDE peamiste progressi võimaldavate tehnoloogiate, sealhulgas IKT panust tööstuse konkurentsivõimesse ja ELi juhtpositsiooni;
5. KUTSUB komisjoni ÜLES ergutama nende põhimõtete ja meetmete kohaldamist, mis on esitatud komisjoni 2008. aasta soovitusel, mis käsitleb intellektuaalomandi haldamist teadmussiirdealastes tegevustes, ning tegevusjuhendis ülikoolidele ja teistele riiklikele teadusasutustele,¹¹ ning suurendama koostöös liikmesriikidega teadlikkust nendest soovitustest ja pakkuma asjakohasel juhul välja stiimuleid nende soovitude kohaldamiseks, et veelgi suurendada teadusuuringute ja innovatsiooni mõju teadmussiirde kaudu; ning KUTSUB komisjoni ÜLES uurima uusi lahendusi kogu Euroopas tutvustusvõrgustike ja katserajatiste loomiseks, kus ettevõtted, eelkõige VKEd saavad katsetada oma viimaseid nutitooteid ja tootmissüsteeme, et uusi tehnoloogiaid tulemuslikumalt kasutusele võtta;
6. KUTSUB komisjoni ÜLES uurima kooskõlas ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise kõrgetasemelise tööühma soovitustega ja avatud teadusoskuste tööühma aruandega võimalusi suurendada järgmises raamprogrammis toetust oskuste ja pädevuste arendamisele ELi rahastatavates projektides;

¹¹ http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/ip_recommendation_en.pdf

7. PALUB komisjonil korrapäraselt jälgida innovatsioonipotentsiaali ning edendada poliitikaid ja vahendeid raamprogrammi projektide tulemuste kasutamiseks, näiteks täiendavate tulemuste koondamise või innovatsiooniradari kaudu; ning sellega seoses KUTSUB komisjoni ÜLES töötama välja ja rakendama levitamise ja kasutamise strateegia, et veelgi suurendada teadus- ja innovatsiooniprogrammide tulemuste kättesaadavust ja kasutamist ning kiirendada nende võimalikku kasutuselevõttu, pöörates erilist tähelepanu avatud juurdepääsu klauslitele ja toetuslepingutes intellektuaalomandi õigusi käsitlevatele klauslitele, edendades seega raamprogrammide üldist mõju;

Avatus, teadmiste levitamine ja teadlaste liikuvus

8. RÕHUTAB, et Euroopa konkurentsivõime ja heaolu suurendamise eeltingimus on suurem avatus ja teadustulemuste levitamine ühiskondlikuks kasuks ning seega nende tulemuste suurem rakendamine Euroopa teadlaste, innovaatorite, teadusorganisatsioonide ja tööstusettevõtete, eelkõige VKEde poolt, samuti paremad raamtingimused teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks;
9. TERVITAB tööd, mida komisjon teeb, et muuta teave teadus- ja innovatsiooniprojektide andmete ja tulemuste kohta üldsusele kättesaadavaks Euroopa avatud teaduspilve, programmi „Horisont 2020“ tulemustabeli ja CORDISi kaudu ning komisjoni ametliku leviportaali kaudu, mis käsitleb teadusuuringute ja innovatsiooni tulemusi ning kõikide raamprogrammide alusel rahastatavatest projektidest tulenevaid andmeid;

10. TOONITAB, et Euroopa konkurentsivõime ja majanduskasvu suurendamiseks on oluline tagada avatud juurdepääs avaliku sektori rahastatud teadusuuringute tulemustele, näiteks avatud juurdepääs publikatsioonidele ja teadusuuringute FAIR¹² andmetele, ja seda avatud juurdepääsu stimuleerida, samuti teadmiste optimaalne levitamine ja kasutamine; TUNNISTAB hariduse ja elukestva koolituse, sealhulgas sihtoskuste tegevuskavade koostamise rolli, eelkõige seoses avatud juurdepääsu, andmete haldamise ja töötlemise ning intellektuaalomandiõigustega; KUTSUB liikmesriike ja komisjoni ÜLES edendama ja rakendama vajalikke koolituse ja stiimulite süsteeme raamprogrammis osalejate, teadlaste ja innovaatorite jaoks, et nende tulemused ja andmed oleksid kasutamiseks ja taaskasutamiseks kättesaadavad;
11. ERGUTAB teadlaste karjääriplaneerimist, sealhulgas rahvusvahelist ja valdkondadevahelist liikuvust osana nende pidevast professionaalsest arengust ning nende teadmiste levitamise ühe põhitegurina. TUNNISTAB, et avatud teadus ja ülemaailmsete andmete ökosüsteemi kasutamine eeldab teadlastelt ja teistelt andmekasutajatelt uusi oskusi, samuti stiimuleid ja autasusid; KUTSUB liikmesriike ja komisjoni ÜLES toetama teadmiste ringlust, rakendades ja veelgi suurendades teadlaste liikuvust ja koolitamist Marie Skłodowska-Curie meetmete, COSTi, Erasmus+ ja selliste algatuste kaudu nagu EURAXESS, HRS4R ja RESAVER, tagades samal ajal nõuetekohase järelevalve;

¹² FAIR andmed: leitavad, kättesaadavad, riskasutatavad ja taaskasutatavad andmed (*Findable, Available, Interoperable and Reusable data*)
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-data-mgt_en.pdf

Raamtingimused ja ELi programmide koostoime

12. RÕHUTAB, kui oluline on tagada avatud juurdepääs teadusuuringute tulemustele, et edendada nende kasutamist ning võimaldada innovaatoritel, teadusasutustel ja ettevõtjatel kõigis liikmesriikides olla innovaatiline; TOONITAB, et Euroopa, riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused võivad positiivselt mõjutada innovatsiooni mitmekordistavat mõju, tugevdades ühtset turgu ja innovatsiooni väärtusahelat; edendades avaliku ja erasektori koostööd ning kiirema turustamise potentsiaali; ning kavandades, kujundades ja rakendades soodsaid raamtingimusi teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks, sealhulgas asjakohaseid riigiabi eeskirju ja innovatsioonisõbralikke õigusakte, näiteks innovatsioonilepete ja innovatsiooni põhimõtte kohaldamise kaudu;
13. sellega seoses RÕHUTAB, et teadmiste ringluse hoogustamisel on väga oluline leida õige tasakaal intellektuaalomandiõiguste kaitse ja teadmiste levitamise vahel;
14. KORDAB, kui oluline on ära kasutada koostoimet programmi „Horisont 2020“ ja muude asjaomaste ELi programmide, näiteks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja ERASMUS+ vahel. Selline koostoime saab sillutada teed, et ehitada üles toimetulekuvõimelised piirkondlikud majandused, soodustada uusimate teadustulemuste integreerimist haridusse ja koolitusse ning suurendada teadmiste ringlust ja kasutuselevõttu, lõppeesmärgiga edendada positiivset ülekanduvat mõju teadusasutuste, kõrgkoolide, tööstuse ja ühiskonna seas kogu Euroopas;

15. seetõttu LEIAB, nagu on märgitud nõukogu 2017. aasta detsembri järeldustes,¹³ et raamprogrammi ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde, samuti mis tahes muid asjaomaseid ELi programme käsitlevate õigusaktide kavandamisel tuleb algusest peale pidada silmas koostoiimet, sidusust, kooskõla ja vastastikust täiendavust, seda nii programmi kavandamise kui ka rakendamise tasandil, seades eesmärgiks märkimisväärse lihtsustamise ja parema kasutatavuse kasusaajate jaoks. See saab aidata paremini levitada teavet kõigist ELi rahastamisallikatest saadava toetuse kohta ja süvendada selle teabe mõju;

Teadustaristute pikaajaline jätkusuutlikkus

16. ON SEISUKOHAL, et teadustaristutel on oluline roll teadmiste edendamisel ja ringluses, teadlaste tipptaseme tõstmisel ja selles, et teadlased saaksid osaleda piiriüleses teadustegevuses, ning RÕHUTAB nende panust kvaliteetsete andmete loomisse;
17. TUNNISTAB ESFRI positiivset rolli Euroopas kaasaegsel tasemel teadustaristute väljaarendamise toetamisel ning RÕHUTAB vajadust üleeuroopaliste teadustaristute võrku veelgi tugevdada ja konsolideerida, pidades silmas nende pikaajalist jätkusuutlikkust;
18. RÕHUTAB, kui oluline on teha ESFRI raames veelgi jõupingutusi, et otsuste tegemise protsessi paremini koordineerida, et luua ESFRI teadustaristuid ja neis osaleda, eelkõige vahetades kogemusi seoses riiklike tegevuskavade väljatöötamisega ja nende riiklike eelarvetavadega;

¹³ 1. detsembri 2017. aasta järeldused „Programmi „Horisont 2020“ vahehindamisest üheksanda raamprogrammi suunas“ (15320/17).

19. RÕHUTAB inimressursside ja koolitusoskuste tähtsust teadustaristute edukuse võtmetähtsusega tegurina ning TUNNISTAB teadustaristute vajadust tugevdada teenustepõhist lähenemisviisi; KUTSUB liikmesriike ja komisjoni ÜLES töötama ESFRI raames välja ühise lähenemisviisi nende tulemuslikkuse jälgimiseks ning KUTSUB üleeuroopalisi teadustaristuid ÜLES lisama selle vabatahtlikkuse alusel oma juhtimisse ja uurima võimalusi toetada seda peamiste tulemusnäitajate kasutamise kaudu;
20. RÕHUTAB, kui oluline on tõhusalt ära kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, et toetada üleeuroopaliste teadustaristute väljaarendamist, pidades silmas teadusuuringute ja innovatsiooni tasakaalustamatuste vähendamist Euroopa Liidus. Sellega seoses KUTSUB liikmesriike ja komisjoni ÜLES uurima nende programmide sidusamat kasutamist ning rahvusvaheliste kaasrahastatud teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud meetmete väljatöötamist, et eelkõige toetada üleeuroopaliste teadustaristute loomist ja varajast kasutuselevõttu, sealhulgas katsetamist¹⁴;
21. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES uurima uusi meetmeid, et teha Euroopa teadustaristud laialdasemalt kättesaadavaks ja taskukohaseks, tuginedes teadustaristutele juurdepääsu käsitlevale Euroopa hartale ning seeläbi töötades välja ühise läbipaistva juurdepääsupoliitika, sealhulgas teadlaste koolitamise ja nende oskuste täiustamise eesmärgil, ning koostada piiriülesed juurdepääsukavad, näiteks kaasrahastamise alusel.

¹⁴ Protssess, mille käigus seadet, käitist või rajatist (mis on paigaldatud või valmis või peaaegu valmis) katsetatakse, et kontrollida, kas see toimib oma projekteerimiseesmärkide või tehniliste kirjelduste kohaselt.